

326 673

Херсонская об.
Новотроицкий р-н.
п/о Софиевка
Лазаренко Иван Д.

[Напис від руки на конверті: «текст в передруку» і «Файно!»]

[С.1]

252 054 м. Київ- 54
вул. Чкалова, 52. кв, 38,
Маняку Володимиру Антоновичу

Відповідь на Вашого листа призначена для книги «Меморіал», на яку Ви збираєте матеріал для публікації подій які відбувалися за часів сталінізму.
«Боротися із сталінізмом – це просто боротись із злом поміж людьми, боротися із презирством один до одного, боротись проти ненависті і роз'єднання родин.

Розповім про себе:

Я, Лазаренко Іван Демидович народився у 1922 році в селі Паліївка Ямпільського району Сумської області. У 1926 році батько з сім'єю переселився у Тавричеську губернію (тепер Херсонська область), де придбав в оренду землю і зацікавився хліборобством. У нашій сім'ї, що проживала на хуторі Чернігівка Новотроїцького району, було шість душ: Батько, Мати і нас четверо дітей. У 1932 році Батьку піднесли план задачі хліба державі. Батько вивіз зазначену кількість зерна на приймальний пункт, зостався клунок відра три на суп і кашу, бо молоти уже не було чого. Після виконання першого плану батьку піднесли другий план задачі зерна державі. Батько взяв на плечі останній клунок і одніс на приймальний пункт. Дома зоставалась корова і з десяток курей. Активісти колективізації – Стрюк Яків, Якименко, Мисник та інші підсобники – пришли, забрали все. За невиконання другого плану хлібоздачі, батька забрало НКВД, а до нас знову прийшли активісти і почали нищпорити по всіх кутках

[С.] 2.

хати. Паслін сушений, який Мати насушила десь два кг. вагою, вона вспала в сумочку із полотна, забила гвіздок у комені печи (там, де трусять сажу), і причепила там на мотузку. Один із самих ярих активістів – Стрюк Яков – напоганьбився нічим, поліз у піч, щоб найти може що Мати зварила в горшку та заховала у кутку в печі, то щоб забрати але нічого незнайшов. Потім пошнипорив у комені і знайшов сумочку із пасльоном і відразу забрав з насмішкою. Таким чином у нас, тобто у Матері з чотирьма дітьми, залишилася Лобода з кураем і кропивою на городі і кіт, що ловив мишей. У кутку над столом стояло чотири вікони а на полиці, яку зробив Батько, лежали книжки: Кобзар Т.Г. Шевченко, багато томів Великого Енциклопедичного словника Брокгауза і Ефрона. Активісти познімали вікони,

викидали у двір, потім забрали всі книжки, скидали на кучу на ікони і підпалили, а одержу і вишиті рушники із домотканого полотна – все забрали і увезли із собою.

Оставшись без Батька і без продуктів, мати рвала лободу та кропиви, а для придання смаку – убила останнього кота і розділила на порції для варки і варила зелений суп без крупи і картошки, який у концтаборах називають баландою і якої тепер і голодний собака неїв би. Сестра Олена 1921 року народження невітримала голоду і в 11-літнім віці, пухла від голоду – померла. Мені самому довелося багато дечого пережити і побачити сталінського раю життя. Коли 22 червня 1941 року почалася війна, я тоді робив у підсобному господарстві при заводі № 53 міста Шостка Сумської області, 17 липня 1941 року, мене мобілізували в армію.

[С.] 3.

Нас доставили в місто Севастополь в учбовий загін Чорноморського флоту – Чорноморській флотській екіпаж, де ми проходили військові навчання і рили штольні під горами для захісту від бомбардувань і оборони міста. У грудні 1941 року на черговому політзанятті у мене з'явився приступ епілепсії, який мене періодично мучить ще з дитинства. Після цього приступу у мене відібрали гвинтівку і патронтаж з патронами і перевели на доставку пошти по ротах. На початку січня 1942 року, з групою поранених захістників Севастополя я був направлений у Військово-Морський госпіталь Туапсинської військово-морської бази Чорноморського флоту, який у ті часи був у містечку Магри (недалеко від Сочі), для обстеження і перекомісування. Після місячного перебування у госпіталі і появленні приступів епілепсії, я був комісований і відправлений на гражданку. У місті Славянськ на Кубані я став до роботи на рибному заводі, де робив до окупації Кубані німцями. В серпні місяці 1942 року, в часи відступу, наші війська спалили завод, і другі підприємства міста і люди осталися на свавільство. В часи окупації Кубані німцями, я перейшов жити на хутір Ханьків що у тридцяти кілометрах від міста Славянськ на Кубані і жив там у колгоспниці Иващенко Параски. У Березні 1943 року, коли німці почали відступати, вони собрали всіх мужиків у тому числі і мене і погнали на переправу в Крим. Після переправи, нас погнали етапом через Чонгар, по селах і степах Херсонської області, через Малу Лепетиху, Велику Лепетиху, Карайдубину, Капуловку, Ивановку і дальше

[С.] 4.

через Казанку Миколаївської області, потім через Тирасполь, Бердери, Каушани і дальше через Румунію. Перед Чехословаччиною, на одній із станцій Румунії, нас погрузили у залізничні товарні вагони – відкриті пультмани, в які тепер грузять ліс або вугіль і під

усиленою охороною яка состояла із солдат-калмиків, - нас доставили на пересильний лагерь для руських.

З серпня 1944 року по Травень 1945 року, був у Німеччині, а у травні після закінчення війни, був репатрійований на Батьківщину і направлений для роботи на шахті № 60, у Тульській області. У 1947 році, після чергового приступу епілепсії, я не вийшов на роботу і не дивлячись на докази працівників і товаришів по гуртожитку, майстер подав докладную в суд, який осудив мене на 6 місяців з утриманням з мене по 25% заробітної плати на рахунок держави. Утримання 25% по суду, податковий налог, холостяцький налог, культсбор, заем, квартплата за гуртожиток – все це звело на нівець заробітну плату. Як бути? Що робити? – У квітні місяці 1948 року, я отримав авансу 100 рублів, це на одне відро картошки на базарі, чи на одну двухкілограмну хлібину хліба. Дождавшись дня видачі заробітної плати, я пішов до нашого участкового счетовода яка мені відповіла: «ти ще 240 рублів повинен». Перечитала мені всі удержання, які я описав вище, і я остався без нічого, а працювати треба йти, і це в той час, коли начальство шахти брало хліб і викармлювало свиней, робітник шахти с клеймом репатрианта должен був сидіти голод-

[С. 5]

ним і йти кожного дня на роботу в шахту. Я запитав у счетовода: «А чим-же я жити должен?» -- Відповідь: Это не наше дело. Що-ж дальше робити? Я написав два письма. Одне в центральну газету «Правда», в якому я описав своє положення і протизаконні дії адміністрації шахти що до утримання заробітної плати назвавши їх деспотами, а друге своєму родичу, який в ті часи був в увязненні в місті Молотовська – тепер Североморськ, Архангельської області, в якому написав, що сидю голодний, робота важка, а заробіток увесь удержують деспоти. Письмо редакція газети «Правда» направила першому секретарю Товарковського райкому партії, до якого належить і адміністративна одиниця – шахта №60, треста Товарковуголь, для перевірки і прийняття рішення, а письмо послане родичеві у Молотовськ – було перехвачено агентами цензури – К.Д.Б. і направлено прокурору Тульської області – Овчинникову. Першим секретарем Товарковського райкому КПСС – направленное редакцией газеты «Правда», мое письмо – но деятельности администрации шахты не проверялись, і заходи по поліпшенню умов життя не принімалися.

На письмі, яке було написано родичеві Прокурор Тульської області – Овчинников наложив санкцію на арест і передав для виконання начальнику М.Д.Б. по Тульській області генерал-лейтенанту Лапшину, а той в свою очередь наложив санкцію на арест і передав для виконання начальнику М.Д.Б. Товарковського району Тульської області – майору Соколову. 29 серпня 1949 року мене

[С.] 6.

арештовали. Із особистих предметів у мене в гуртожитку було: один Кобзар на руській мові, фотокарток із рідних, близьких і друзів = 85 штук; художніх листівок для наочного пособія при малюванні = 115 штук, -- все забрали.

30 серпня 1949 року мене привезли в Тулу, укинули постриженого й без пуговиць на одязі в одиночну цементову камеру, і приказали сидіти (неходити не дрімати від 4 годин ранку (підйом), до 10 години вечора (отбой)).

Просидів я дві неділі без пред'явлення санкції на арешт і без вивоза на слідство. На третій неділі визвали на слідство. Слідчий запитує: Так за що ти сюди попав? – Відповідаю: -- Мені ніяких обвинувачень не пред'являли, і я не знаю за що я попав. Слідчий: Як це ти не знаєш? Ти без обвинувачення повинен знати всі свої дії. Са ти думаєш – за що? -- Відповідаю: Я думаю за те – що я писав до редакції і до родича жалоби на шахтоуправління, а це могло коїкому не сподобатись. Слідчий гримнув: Ти що мерзавець? Начинаєш клеветать! Що ми за жалоби судили? _____

У пред'явленій санкції на письмі до родича було сформульовано.

Начальнику Тульського обласного управління М.Г.Б. генерал-лейтенанту Лапшину.
За клевету на Советское правительство, искажение советской действительности, за нару-

[С.] 7.

шение Советских порядков, -- подвергнуть аресту по ст. 58-10 ч.1-я УК Р.С.Ф.С.Р.
Прокурор Тульської області
юрист 1-го класса Овчинников

Одиннадцать месяцев держали под следствием, собрали десятки документов с места жительства, допросили около сотни свидетелей знающих меня – все показания оказались хорошими за исключением справки – характеристики, в которой указывалось, что за время работы на шахте, к работе относился не добросовестно, занимался подстрекательством рабочих. Подписи: Нач. Шахты, парторг. Председатель префсоюза.

Після закінчення слідства, - діло було направлено в Тульський обласний суд. Тульський обласний суд відхилив діло, як немає доказательств в преступності, і тоді діло було направлено на особе совещання. Особе совещання винесло приговор – пять років позбавлення волі з відбуванням покарання у містах ув'язнення.

Відбував покарання на лісоповалі у Архангельській області у районі Плесецька. Харчування давали – одну овсяну кашу або суп. Від цієї їди цинга розпространяється з бистротою блискавки і зуби косять як косою. Овсяна крупа для харчів в'язнів, - це лучше средство, щоб бити в'язнів по зубам. Так у мене з червня місяця 1950 року по квітень

[С.] 8.

1953 року – неосталось ніодного зуба. Після смерті Сталіна, я вийшов з увязнення і реабілітован.

Передімною лежать журнали «Україна», «Огонек», «Новое Время» -- газети: «Літературна газета», «Сільські вісті «Труд», «Известия і другі, в яких описани всі ліходійства і деспотизм Сталіна проти свого державного народу, особисто словянського і диву даєшся: «Як могла така велика держава допустити деспота до управління державою і вислужуватись перед ним як дворовий пес перед хазяином який бросає йому обгрижену кістку?

Якщо охарактеризувати всі дії Сталіна проти народу описані у всіх газетах країни і осудженного на XXVII з'їзді КПРС і XIX партійній конференції, то словами автора можно сказати:

Сталін для словян був другий Ірод
Що дітей у Вифлеємі бив.
Скільки він за свій сумний період
Вчених хліборобів погубив.

Незабути ту велику шкоду
Що державі мудрий вождь надав
Він по геноциду до народу
Эйхмана в змаганні перегнав.

Закінчуючи свій огляд минулого, я хочу щоб сучасне покоління добре пізнало історію Батьківщини, і всіх її друзів і недругів, щоб в дальшому недопустити такого кошмара на який було звернуто увагу усього світу.

5 – 1 – 89 р.